

Erasmus+

Українська
Асоціація
Європейських
Студій

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
(М. МАРІУПОЛЬ)

КАФЕДРА ЖАНА МОНЕ
«АНАЛІЗ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ДОСВІДУ ДЕМОКРАТІЇ ТА НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ»

JEAN MONNET CHAIRS
«ANALYSIS AND IMPLEMENTATION OF EUROPEAN
EXPERIENCE IN THE AREA OF DEMOCRACY AND
GOVERNANCE IN UKRAINE»

ДО 25-РІЧЧЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УПРАВЛІННЯ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ, ДОПОВІДЕЙ

ІНТЕРНЕТ – КОНФЕРЕНЦІЯ

«УКРАЇНА ТА ЄС: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ»

INTERNET CONFERENCE MATERIALS

«UKRAINE AND EU:
OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES FOR COOPERATION»

**18-19 травня 2017
Маріуполь**

**18-19 May 2017
Mariupol**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
(м. Маріуполь)**

**Кафедра Жана Моне
«Аналіз та застосування європейського досвіду демократії та
належного врядування в Україні»**

*ДО 25-РІЧЧЯ
ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УПРАВЛІННЯ*

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ, ДОПОВІДЕЙ

ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«УКРАЇНА ТА ЄС:
МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СПІВПРАЦІ»**

**18-19 травня 2017 року,
Маріуполь, Україна**

потребує негайного вирішення на державному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Полякова О. С. Стан наукових пошуків з проблеми становлення та розвитку правової освіти в Україні: публічно-управлінський аспект / О. С. Полякова // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2016. – № 1 (49). – С. 131-136.

2. Сучасний стан громадянської освіти в Україні : аналітичний звіт / І. В. Іванюк, О. В. Овчарук, А. Б. Терещенко : ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики». – К., 2013. – 104 с.

Ключові слова: публічне управління, правова освіта, система освіти, тенденції розвитку.

Key words: public administration, legal education, education system, development trends.

Вікторія Григор'єва,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри спеціально-правових дисциплін
Донецького державного університету управління (м. Маріуполь)*

МЕХАНІЗМИ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ: ІНТЕГРАЦІЙНІ НАПРЯМКИ

Victoria Grigoryeva,

*Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Special-Law Disciplines Donetsk State University of Management (Mariupol)*

MECHANISMS FOR SOLVING ECONOMIC DISPUTES: INTEGRATION DIRECTIONS

Правова системи України спрямовано рухається у напрямі європейської інтеграції, що реалізується в намаганні держави забезпечити умови для виключно правового вирішення господарських спорів. Ефективне та своєчасне розв'язання господарських спорів є засобом усунення дезорганізуючих чинників та підтримання в рівновазі соціально-економічної системи держави. Інтенсивність, кількість та значущість конфліктів набагато підвищується на етапі переходу суспільства до ринкової економіки. Саме такий складний період переживає

українське суспільство у цей час, що супроводжується з відсутністю теоретико - прикладних досліджень правових спорів узагалі та спорів у галузі економіки зокрема.

Ефективність захисту прав суб'єктів підприємництва багато в чому залежить від вибору форм та способів такого захисту, оскільки ними визначається як реальність відновлення порушеного права, так і суб'єкт, правомочний застосовувати такі способи захисту порушеного права, а також порядок захисту в цілому.

У зв'язку з цим актуальним є дослідження питання щодо механізмів захисту, що буде сприяти обранню суб'єктом господарської діяльності найбільш раціонального варіанти захисту та оперативному його застосуванню з метою відновлення порушеного права.

Комерція як особливий різновид людської діяльності, спрямований на посередництво між виробниками і споживачами, була результатом економічного життя. Саме розвинутий торговельний обіг утворив із часом свою особливу сферу, зі своєрідним світом інтересів та відносинами сторін-учасників торгів, які відрізнялися від відносин і інтересів загальногромадянських. Для врегулювання цих відносин виникли особливі норми і були створені спеціальні судові установи, які стали на сторожі торговельних правовідносин. Ці судові установи відрізнялись від існуючих судів і відповідно духу торгівлі, її змінюваності та універсальності, застосовували й особливий різновид процесу. Явища ці відзначались вже в античному світі: так, наприклад, в Давньому Римі, в період його розквіту, поряд із загальноцивільним процесом – «actio», існував і особливий вид процесу – «rescriptio», який застосовувався у торгових справах. Особливостями цих спеціальних форм судочинства були широке застосування звичаїв, відсутність формалізму і швидкість розвитку. Історію комерційних судів, які створювались у різні часи та в різних державах, можна досліджувати, вивчаючи діяльність судів морських, консульських та ярмаркових. Формування спеціальної купецької юрисдикції відповідало потребам часу, було зумовлене територіальним розташуванням держави, необхідністю захисту купецького стану [1, С. 40-42].

З набуттям незалежності Україна стикнулася з багатьма проблемами, зокрема забезпечення дієвого механізму захисту прав і свобод людини, однак на цьому шляху більше уваги приділялося утвердженню судової гілки влади. Побудована судова система спрямована на реалізацію конституційної функції правосуддя має істотні проблеми, про що свідчить неодноразові намагання її реформи з метою повернення рівня громадської довіри до суду.

Поряд з тим сучасні механізми захисту прав у більшому ступені надають можливості для використання неюрисдикційних форм вирішення спорів, зокрема господарських (економічних). Вони розглядаються альтернатива державному правосуддю й тому і позасудовими формами (процедурами) розв'язання спорів і конфліктів. Саме перехід до ринкових відносин, розвитку економічної свободи суб'єкти господарювання все більш

зацікавлені у гнучких та оперативних формах урегулювання спорів, що спрямовані на стабільність ділової співпраці контрагентів.

Претензійний порядок вирішення спорів нашій країні має нормативно-правове забезпечення, а саме: розділом II Господарського процесуального кодексу України, ст. 222 Господарського кодексу України, зокрема спеціальний порядок передбачений: Кодексом Торговельного мореплавства України; Повітряним кодексом України; Статутом залізниць України; Статутом автомобільного транспорту України. Інститут досудового (претензійного) порядку має стати практикою.

Інститут позасудового розв'язання господарських (комерційних) спорів найбільш популярний у зарубіжних країнах, зокрема переговори (negotiation), посередництво (mediation), арбітраж (arbitration), міні-суд (mini-trial), незалежна експертиза щодо встановлення фактичних обставин справи (neutral expert fact-finding), омбудсмен (ombudsman), приватна судова система (private court system). В Україні в певній мірі знайшла реалізацію ідея третейських судів, сутність яких полягає у тому, що вони є громадськими органами цивільної юрисдикції, котрі обираються за спільним погодженням самими сторонами для розв'язання конкретного господарського спору [2, С. 232-236].

Найбільш ефективним та затребуваним способом вирішення господарських спорів є медіація. Під час посередництва незалежна третя сторона (медіатор) допомагає учасникам конфлікту протягом нетривалого часу допомагає знайти сумісними зусиллями рішення яке задовольняє обидві сторони, тобто є бажаним, або приємним для кожної сторони.

Фактично в Україні така результативна процедура вирішення спорів не використовується, що можна пояснити специфічними умовами, де завжди чекають прямої вказівки закону. Крім того непопулярність цього способу захисту можна назвати небажанням практикуючих юристів використовувати потенціал даної процедури, що потребує додаткових знань та зусиль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шершеневич Г. Ф. Курс торгового права / Г. Ф. Шершеневич. – Т. IV: Торговий процес. Конкурсний процес. – М.: Статут, 2003. – 550 с.
2. Притика Ю. Д. Правові засади формування і функціонування третейських судів в Україні// Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права – 2002. – №2. – С. 232-236.

Ключові слова: євроінтеграція, господарські спори, захист прав.

Key words: Eurointegration, economic disputes, protection of rights.